

Posudek diplomové práce

Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta

Autor práce: Anh Ngoc Bui

Název práce: Tlumočnické strategie v Evropském parlamentu - Role mluvního tempa

Vedoucí práce: PhDr. Dominika Winterová

Autor posudku: PhDr. Dominika Winterová

Bodování: 0 = nedostačující, 1 = slabé, 2 = přijatelné, 3 = průměrné, 4 = dobré, 5 = výborné

Body

1. Originalita a přínos práce, aktuálnost a důležitost tématu.

V obecné rovině bylo téma tlumočnických strategií používaných profesionálními tlumočníky navrženo vedoucí práce, úkolem diplomantky bylo téma vhodným způsobem zúžit a precizovat tak, aby mohl být proveden praktický výzkum na vybraném korpusu. Autorka si pro toto zúžení jako proměnnou zvolila rychlost výchozího projevu s cílem sledovat, zda a jak se výkon tlumočnicka z anglického do českého jazyka a jeho techniky či strategie mění při vyšším tempu řeči. Mluvní tempo se jako exaktně měřitelný faktor pro takový výzkum nabízí a na dané téma existuje i celá řada dílčích výzkumů a studií. Práce je zajímavým příspěvkem k poznání náročné a mnohohrstevnaté činnosti, jakou tlumočení je.

4

2. Kvalita přehledu poznatků o tématu: použití literatury, kvalita zpracování, kritické zhodnocení literatury.

Diplomantka svědomitě a důkladně prostudovala dostupné teoretické zdroje, a to ve dvou rovinách: kapitola 2 se zabývá teoretickými východisky zkoumání strategií obecně a následně úžeji v návaznosti na mluvní tempo. Jedná se spíše o přehled a klasifikaci podle jednotlivých autorů, nikoli o hlubší zhodnocení či porovnání, přičemž ale samostatným a velmi hodnotným výstupem autorky je obecné dělení na str. 13 a tabulka č. 1, kde jsou všechny zmiňované strategie utříděny podle autorů a funkce. Strategie jsou popisovány bez ohledu na výchozí a cílový jazyk, tj. zkoumaný jazykový pár (anglicko-české tlumočení) není významně zohledněn, což je vzhledem k praktickému výzkumu poněkud na škodu. Kapitola 3 je věnována politickému diskursu v EP, z jehož zdrojů byl čerpán korpus. Politické projevy anglicky mluvících poslanců v EP jsou často obsahově hutné, jazykově bohaté a pronášené velmi rychle vzhledem k omezené řečové době, kterou má řečník přidělen. Při přípravě korpusu diplomantka toto obecné zjištění empiricky potvrdila a zpracovala do přehledné tabulky, která však do výsledné práce nebyla zařazena, dle mého názoru k její škodě. Kapitola tak zůstává na dosti obecné rovině.

4

3. Formulace záměrů práce, výzkumných otázek, hypotéz.

Cílem práce je zkoumat, zda a jak se mění strategie a techniky tlumočnicka z anglického do českého jazyka při měnícím se tempu řeči. Výzkumné otázky jsou tři a jsou jasně uvedeny na str. 9. Související hypotéza, že při vyšší rychlosti projevu dochází k častějším vynechávkám a přidávání jazykového materiálu, je pak zmíněna v první kapitole práce, která se věnuje spíše teoretickým východiskům. Vhodnější by bylo zařadit i do praktické části podkapitulu věnovanou výzkumné otázce a hypotézám. Samotná výchozí hypotéza vede k otázce, zda vynechávky a přidávání stojí na jedné úrovni z hlediska předpokladu, že jejich výskyt se zvyšuje s vyšším tempem projevu, jinými slovy, zda výskyt vynechávek i přidávání narůstá přímo úměrně s rychlejším tempem projevu. Existuje pro to nějaké zdůvodnění?

4

4. Metody práce. Jejich popis a adekvátnost pro zodpovězení výzkumných otázek.

Jádro práce spočívalo ve vytvoření korpusu 18 nahrávek autentických projevů na plenárním zasedání EP s tím, že polovina projevů byla pronesena spíše rychlým tempem, druhá polovina byla v oblasti optimálního tempa.

1

Korpus byl vytvořen velmi pečlivým způsobem tak, aby byly projevy (relativně) srovnatelné s výjimkou zvolené proměnné, kterou je právě rychlost projevu. Vedle toho byl zvolen soubor strategií podle Jonese, doplněný o některé strategie podle Barika, které byly na sledovaném materiálu zkoumány z hlediska četnosti a výsledky pak porovnány a sestaveny do tabulek. Barikova práce je již přes 40 let stará a některé poznatky se mohou jevit jako překonané (např. spojení substituce a chyby do jedné kategorie). Z korpusu k tomu autorka zvolila ilustrativní příklady, na kterých jednotlivé strategie dokladuje. Metoda práce je naprosto adekvátní pro zodpovězení výzkumné otázky a potvrzení hypotézy, jediným omezením pro průkaznost výsledků je relativně malý rozsah korpusu.

5

5. Zpracování výsledků a jejich interpretace.

Výsledky jsou velmi pečlivě a přesně zpracovány do grafů, které však místy odkazují na zkratky uvedené v jiných částech textu, a to snižuje přehlednost a srozumitelnost výsledků (např. M1, M2, M3 dle Barika – text str. 25, tabulka str. 50, stejně u podkategorií A a E). Vhodnější by byla legenda přímo vedle tabulky nebo alespoň odkaz na příslušnou stranu. Zvláště graf číslo 9 výmluvně ilustruje výskyt strategií z hlediska absolutního i při srovnání rychlého a pomalejšího tempa. Numerické výsledky jsou doplněny konkrétními příklady, které jsou okomentovány z hlediska užití strategie nejen s ohledem na tempo, ale i další faktory (automatizované fráze, citáty, atd.) Autorka správně nezjednodušuje výsledky na jeden jediný aspekt, ale chápe proces tlumočení jako činnost ovlivněnou celou řadou faktorů, jež nelze vnímat izolovaně.

5

6. Diskuze práce (o tom, jak výsledky zodpovídají výzkumné otázky).

Výsledky empirického výzkumu jsou použity k zodpovězení tří výzkumných otázek v podkapitolách 4.3 a 4.4 (Závěr a Diskuze), které by si možná zasloužily čtivější, epičtější formulace. Výskyt zkratek je zde na újmu srozumitelnosti. Třebaže závěry nejsou nijak překvapivé a v zásadě potvrzují hypotézu a předchozí zjištění, autorka z nich vyvozuje cenná doporučení pro začínající tlumočnické (automatizace některých frází, práce s časovým posuvem, dovednost rozpoznat redundantní prvky) a návrh na rozšíření Jonesovy klasifikace strategií.

4

7. Formální zpracování. Jazyková a stylistická úroveň, rozsah práce, grafická úprava, dodržení publikační normy.

Práce je psána na dobré jazykové a stylistické úrovni. Poněkud rušivé je používání většího počtu zkratek, zvláště v závěru a diskusi a drobné lexikální nebo stylistické neobratnosti (komunikativní cíl apod.). Grafická úprava i citační norma jsou dodrženy, na újmu není ani důsledné nepřechylování cizích ženských jmen.

4

Pro vedoucího práce:

Hodnocení spolupráce diplomanta s vedoucím práce:

Autorka zpracovala práci velmi samostatně, byť zároveň průběžně konzultovala, resp. předkládala rozpracované části diplomové práce k posouzení. Vhodnější by bylo obracet se na vedoucího s konkrétními dotazy metodologické nebo jiné obecnější povahy.

4

Prohlášení vedoucího kvalifikační práce o kontrole plagiátorství:

Na základě kontroly vysokoškolských kvalifikačních prací systémem Theses.cz ani jiným způsobem nebyla u výše uvedené práce zjištěna taková shoda s jinými pracemi, dokumenty nebo texty, která by zakládala odůvodněné podezření z porušování autorských práv.

Prohlášení vydává: PhDr. Dominika Winterová, vedoucí práce

Celkové hodnocení práce.

Práce je po všech stránkách na velmi dobré úrovni a je zajímavým příspěvkem k problematice tlumočnických strategií a postupů.

Poznámka: Celkové hodnocení ani návrh klasifikace **NELZE vypočítat jako prostý průměr** bodů za jednotlivé hodnotící kategorie.

5

Další poznámky autora posudku:

-

Doplňující otázky k obhajobě:

Viz. výše, zejména k formulaci hypotézy a klasifikaci podle Barika a Jonese.

Závěrečné hodnocení

Práci k obhajobě   doporučuji   ~~nedoporučuji~~

Návrh klasifikace: A-B

Datum: 29.8.2016

Podpis:

hypotézu, že při RT projevech dochází k vynechávání a přidávání jazykového materiálu během produkce CT. Běžné mluvní tempo v češtině se pohybuje mezi 95 až 105 slovy za minutu. (Nelešovská 2005, s. 109-110) V angličtině se však běžné mluvní tempo pohybuje mezi 160 – 220 slovy za minutu (Rivers 1981). Optimální tempo běžné řeči se liší od optimálního tempa pro SI, které musí být pomalejší, aby nedošlo k přetížení procesní kapacity tlumočnicka (Gile 1995, s. 172). V literatuře se uvádí doporučené optimální tempo řečníka 100 až 120 slov za minutu pro angličtinu (Gerver 1975, s. 122, Pöschhacker 2004, s. 129). Mluvní tempo 150 až 200 za minutu je považováno za maximální zvladatelnou rychlost (Gerver 1969). Ačkoliv existuje doporučené, optimální tempo řeči, výzkum korpusu nahrávek z EP (de Manuel 2006; Bendazzoli a Sandrelli 2005) ukázal, že průměrné tempo řečníků v EP je až 160 slov za minutu.